

PENTICOSTARUL

DUMINICA PAȘTILOR

Învierea Domnului Nostru Iisus Hristos

Ioan 1,1

nedată

În Noul Testament, nici un evanghelist nu descrie Învierea Domnului, deoarece nu au fost martori la această minune. Evangheliștii consemnează numai ceea ce s-a petrecut după ce Hristos a ieșit din mormânt.

Sf. Ioan Hrisostom spune, în una din cuvântările sale la Sfintele Paști: „Iată a venit la noi praznicul cel dorit și mântuitor, ziua învierii Domnului nostru Iisus Hristos, temeiul păcii, pricina împăcării, îndepărtarea războaielor, nimicirea morții, înfrângerea diavolului”.

De obicei, în Duminica Sfintelor Paști în Biserica Ortodoxă se citește pastorală patriarhală, care subliniază importanța și semnificația celei mai mari sărbători a creștinătății.

De aceea vom da numai câteva informații despre Pascalia.

Deja în Vechiul Testament se sărbătorea un Paște (începând de la veacul al 15-lea înainte de Hristos): „Ieșirea miraculoasă a poporului evreu din Egipt” se sărbătorea la 15 Nisan. Luna Nisan, din calendarul evreiesc, începea pe la jumătatea lunii martie și mergea până pe la jumătatea lunii aprilie (din calendarul nostru). Evreii luaseră calendarul – anul – lor de la egipteni. Anul lor nu era un an solar, ca al nostru, ci un an al lunii. Iar luna – de la luna plină, până la luna plină următoare are 29 de zile, 12 ore și 14 minute.

Iar al 15-lea Nisan începea la 14 Nisan seara, căci la ei fiecare zi începea în seara precedentă la apusul soarelui.

Pentru paștele evreiesc erau importante trei date: 1) echinocțiul (21 martie din calendarul nostru gregorian), 2) prima lună plină următoare, 3) sâmbăta.

Biserica creștină a urmat data pascală evreiască – sărbătorește Paștele creștin în duminica întâia de după prima lună plină, de după echinocțiul de primăvară. Se apreciază că primele Paști creștine – Învierea Domnului nostru Iisus Hristos – au căzut pe 5 aprilie în anul 33 din era creștină.

Căci Hristos a fost răstignit în sărbătoarea Paștelui evreiesc în anul 33 din era creștină și anume (datele următoare le-am obținut de la Observatorul Astronomic din București): miercuri 1 aprilie a fost lună plină, vineri 3 aprilie a fost Paștele evreiesc, când Iisus a fost răstignit și înmormântat; iar în duminica 5 aprilie, Iisus a înviat.

E adevărat că în anul 33 se utiliza calendarul iulian (stilul vechi). Dar atunci stilul vechi – calendarul iulian – era bun, egal cu calendarul gregorian de azi, căci calendarul iulian, în viitor, va rămâne în urmă cu o zi la 128 de ani. Dar Iuliu Cezar introdusese calendarul iulian – corectat – în anul 46 î.Hr. (de fapt cu 54 de ani î.Hr.), așa că în anul 33 d.Hr., calendarul iulian încă nu rămăsese în urmă, ci era încă bun. Astăzi, în veacul al XX-lea, calendarul iulian a rămas în urmă cu 13 zile față de calendarul gregorian (corectat de papa Gregorie al XIII-lea în anul 1582, când s-au adăugat 10 zile la data calendarului iulian, iar de atunci calendarul iulian a mai rămas în urmă cu încă trei zile).

În anul 325 d.Hr. a avut loc primul sinod ecumenic, cel de la Niceea. Acel conciliu a stabilit ca Paștile creștine să le țină creștinii (după obiceiul introdus), în prima duminică de după prima lună plină, după echinocțiul de primăvară.

E interesant că atât Biserica catolică, cât și Biserica Ortodoxă

își calculează Paștile după același canon al conciliului de la Niceea și totuși nu ținem paștile totdeauna la aceeași dată. De ce?

Biserica Ortodoxă calculează Paștile după calendarul (stilul) iulian care, după cum se știe, azi, în veacul al XX-lea, e cu 13 zile în urmă. 21 martie – echinocțiu cade astfel la 3 aprilie al stilului gregorian. Iar când se întâmplă ca luna plină să cadă înainte de 3 aprilie, ortodocșii nu o acceptă, ci așteaptă luna plină următoare – cam o lună mai târziu.

Dar câteodată, ortodocșii au Paștile cu o săptămână după catolici și protestanți. De ce? Asta vine de acolo că Biserica Ortodoxă nu serbează odată cu Paștele evreiesc. Când Paștele evreiesc cade în duminica Paștilor creștine, sau și numai în Joia Mare, Vinerea Mare sau Sâmbăta Mare, atunci Biserica Ortodoxă amână Paștile ortodox pe duminica următoare. Și asta nu fiindcă ar exista o dispoziție a Sinodului – să zicem – de la Niceea, ci pentru o dispoziție personală (nebisericască) a împăratului Constantin cel Mare, care avea o averșiune personală pentru evrei.

Primele Paști – Învierea lui Hristos – precum am văzut, au căzut pe 5 aprilie (stilul nou, gregorian), în anul 33 din era creștină. Ultimele cercetări, corelate cu date de geologie seismică, justifică în plus această dată și prin faptul că în 3 aprilie anul 33 a fost și un cutremur mare în jurul Mării Moarte, menționat în Biblie (Mt. 27, 51).

Așadar, catolicii sărbătoresc Paștele după calendarul gregorian, în timp ce ortodocșii îl serbează după calendarul iulian. România a adoptat calendarul gregorian în martie 1919, astfel ziua de 1 aprilie 1919 devenea 14 aprilie 1919, în viața socială civilă (în special după Unirea din 1918, când Transilvania se conducea după calendarul gregorian, iar Basarabia și Vechiul Regat, după cel iulian). Biserica Ortodoxă a adoptat calendarul gregorian în 1924, în timp ce Biserica rusă, Biserica sârbă și muntele Athos au rămas la calendarul iulian. Astfel, Biserica Ortodoxă Română folosește, în prezent, un dublu

calendar: Calendarul Iulian, îndreptat (stilul nou) pentru sărbătorile cu dată fixă, și Calendarul vechi neîndreptat (stilul vechi), pentru sărbătorile Sfințelor Paști, odată cu celelalte biserici ortodoxe.

Acum câțiva ani s-a făcut o propunere de sărbătorire de către toți creștinii a Paștilor, în prima Duminică din luna aprilie, realizându-se astfel o unire a datei Paștilor, dar (cel puțin deocamdată) nu s-a realizat nimic.

Deci vom reține că pentru noi, creștinii ortodocși, Pascalia este calculată după valori astronomice solare (echinocțiul de primăvară) și lunare (prima lună plină după echinocțiu) și pe bază de temeiuri biblice, pentru cel puțin o sută de ani înainte. Acest calcul a fost hotărât, cum am spus, la sinodul de la Niceea. Deci de acum aproape 1700 de ani creștinii sărbătoresc Învierea Domnului, care este cea mai mare sărbătoare a creștinătății, iar evangheliștii ne relatează arătările Mântuitorului după Învierea Sa, într-o bucurie întregii creștinătăți. Amin!

GÂNDURI ÎN LEGĂTURĂ CU PATIMILE ȘI ÎNVIEREA DOMNULUI Aprilie 1988

Când stătea Pilat la judecată, soția i-a trimis cuvânt: nimic să nu faci Dreptului acestuia (Mt. 27, 9). La procesul lui Iisus, Pilat de trei ori a declarat în fața poporului că nu găsește în Iisus nici o vină (In. 18, 38; 19, 4 și 6).

Iuda, cel ce L-a vândut pe Iisus, s-a căit și a adus înapoi arhierilor cei 30 de arginți, zicând: „Am greșit, vânzând sânge nevinovat” (Mt. 27, 3-4).

Și când au ajuns la locul ce se cheamă „al Căpățâni”, L-au răstignit pe Iisus și pe doi făcători de rele... Iar Iisus zicea: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac...”, iar poporul își bătea joc de EL... și îl luau în râs și ostașii... Iar unul dintre făcătorii de rele răstigniți Îl hulea zicând: „Nu ești TU Hristosul? Mântuiește-Te pe Tine Însuți și pe noi”. Și celălalt răspunzând, îl certa, zicând: „Nu te temi tu de Dumnezeu, că ești în aceeași osândă cu El? Și noi pe drept primim cele convenite, după faptele noastre; Acesta însă n-a făcut nici un rău”. Și zicea lui Iisus: „Pomenește-mă Doamne când vei veni în împărăția Ta”. Și Iisus i-a zis: „Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai” (Lc. 23, 33-43). Și Iisus, strigând cu glas mare, a zis: „Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu”. Și acestea zicând, și-a dat duhul. Iar sutașul, văzând cele ce s-au făcut, a slăvit pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, Omul Acesta drept a fost”.

Iosif din Arimateea și Nicodim, farisei din ceata vrăjmașilor lui

Iisus și în taină ucenici ai lui Iisus, L-au socotit pe Iisus drept Om de la Dumnezeu și după moartea lui Iisus, când ucenicii lui fugiseră, ei și-au arătat credința lor deschis și au luat parte la înmormântarea lui Iisus (Mt. 27, 59; Mc. 15, 43, 45; Lc. 23, 50; In. 19, 56 și I 5, 50; 19, 39). Toți aceștia au fost martori ai nevinovăției lui Iisus.

După ÎNVIERE, de dimineață, femeile mironosițe au venit la mormânt și au văzut un înger care le-a zis: „Iisus a înviat, mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru, că va merge în Galileia, acolo Îl veți vedea...” (Mc. 16, 1-7). Marcu repetă cuvintele îngerului, întâi numele Celui căutat, Iisus din Nazaret, apoi moartea cu care a murit, deci o siguranță a morții Lui, arată cu mâna locul unde a fost pus. Dar de ce și o mențiune specială: mergeți și vestiți și pe ucenicii Lui și pe Petru?... Aici este o însemnătate de vestire specială lui Petru. Când vor veni mironosițele la Petru și le va povesti întocmai cuvintele îngerului, arătând că el, Petru, a fost special menționat pe numele lui, Petru va înțelege ce comunicare există între el și Iisus, va înțelege aluzia la care face referire Mântuitorul. Spuneți și lui Petru că Mântuitorul a înviat, să știe și el acest lucru, să se bucure și el, măcar că s-a lepădat de Iisus de trei ori. Iată, Iisus nu e supărat pe Petru, l-a iertat. Să nu se desprindă din soborul apostolesc, să nu creadă că e nevrednic, el e pentru Iisus la fel ca înainte. Să i se spună că a înviat Iisus. Nu e numai o iertare, dar e și un act de iubire și de milă nemărginită a lui Iisus. Să i se spună și lui Petru vestea cea bună a învierii lui Iisus, să se bucure și Petru, căci e tare amărât de trei zile, rușinat, mâhnit, umilit. Nu e numai o bucurie de credință, ca pentru noi, căci am înțeles din această înviere că Iisus a fost Dumnezeu, dar mai e și ceva omenesc în aceste cuvinte pe care le transmite lui Petru. Iisus a înviat cu trupul, e pe pământ, trăiește, va putea fi iar în mijlocul lor... și Petru va putea să-L vadă, să-I vorbească, să se explice oarecum cu Învățătorul lui, să-și ceară iertare, să discute asupra acelei triste și neașteptate lepădări de trei

ori, pe care totuși Iisus a prevăzut-o, a prevestit-o (Mt. 26, 34). Petru, mai mult ca oricare ucenic, avea nevoie de această înviere trupească a lui Iisus, ca să-și liniștească inima, să-I arate lui Iisus cât L-a iubit. Petru, la noblețea lui sufletească, nu se mai socotea vrednic de a fi ucenicul lui Iisus. Îngerul cunoștea această taină, de aceea face mențiunea specială: mergeți și spuneți și lui Petru (Mc. 16, 7).

Era o mare emoție pentru femeile mironosițe. Îngerul le-a dat însărcinarea de a merge și de a vesti ÎNVIEREA LUI IISUS HRISTOS. Erau și cuprinse de bucuria vestei de înviere, erau și înspăimântate de supranaturalul ce au aflat, erau și emoționate de a comunica ucenicilor vestea cea bună. Spaima care însă le-a cuprins și le-a făcut să alerge de acolo era, în parte, și teama de a nu veni cineva dintre farisei și a le acuza pe ele că au furat trupul Domnului. „Și n-au spus nimănui nimic, că se temeau” (Mc. 10, 8). Au păstrat taina pentru ele și pentru ucenici. Ele alergau spre cetate, în timp ce Maria Magdalena cu Petru și cu Ioan se întorceau pe Golgota. Petru și Ioan alergau amândoi împreună, dar Ioan, fiind mai tânăr, a ajuns întâi la mormânt, s-a aplecat și s-a uitat înăuntru, a văzut fâșiile de pânză pe jos, dar n-a intrat. Trupul lui Iisus nu a avut decât o (singură) înmormântare provizorie, fără fâșii, după obiceiul iudeilor. Trupul Domnului a fost doar înfășurat în giulgiu și ușor legat pe deasupra cu benzi, ceea ce explică și de ce urma corpului a rămas atât de perfect imprimată în giulgiu. Simon Petru, care venea după Ioan, a ajuns și el, a intrat în mormânt și a văzut fâșiile de pânză jos (In. 20, 6). E un argument pentru a înțelege că Iisus a înviat și că trupul nu a fost furat. Atunci a intrat și Ioan înăuntru și au crezut, totuși, ca și Maria Magdalena, că cineva a furat trupul Domnului. Petru încă nu știa de iubirea Mântuitorului pentru el, care L-a tăgăduit de trei ori, în aceeași noapte (Mt. 26, 70-75). Petru trebuie să fi fost atunci în mare chin sufletesc, în grea apăsare nu numai pentru renegarea din

CUPRINS

PREFAȚĂ de <i>Elena Teodoreanu</i>	5
PENTICOSTARUL	15
DUMINICA PAȘTILOR	15
GÂNDURI ÎN LEGĂTURĂ CU PATIMILE ȘI ÎNVIEREA DOMNULUI	19
DUMINICA a 2-a DUPĂ PAȘTI	24
DUMINICA a 2-a DUPĂ PAȘTI	33
DUMINICA a 2-a DUPĂ PAȘTI	37
DUMINICA a 3-a DUPĂ PAȘTI	45
DUMINICA a 3-a DUPĂ PAȘTI	50
DUMINICA a 4-a DUPĂ PAȘTI	60
DUMINICA a 5-a DUPĂ PAȘTI	65
DUMINICA a 5-a DUPĂ PAȘTI	74
DUMINICA a 5-a DUPĂ PAȘTI	78
DUMINICA a 6-a DUPĂ PAȘTI	84
DUMINICA a 6-a DUPĂ PAȘTI	89

CUVÂNT LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI.....	93
DUMINICA a 7-a DUPĂ PAȘTI	98
POGORÂREA SFÂNTULUI DUH.....	102
POGORÂREA SFÂNTULUI DUH.....	106
DUMINICA a 8-a DUPĂ PAȘTI	106
POGORÂREA SFÂNTULUI DUH.....	111
OCTOIHUL.....	119
DUMINICA I DUPĂ RUSALII.....	119
DUMINICA I DUPĂ RUSALII.....	124
DUMINICA a 2-a DUPĂ RUSALII	131
DUMINICA a 2-a DUPĂ RUSALII	134
DUMINICA a 3-a DUPĂ RUSALII	145
DUMINICA a 3-a DUPĂ RUSALII	151
DUMINICA a 3-a DUPĂ RUSALII	156
DUMINICA a 4-a DUPĂ RUSALII	163
DUMINICA a 5-a DUPĂ RUSALII	167
DUMINICA a 6-a DUPĂ RUSALII	168
DUMINICA a 6-a DUPĂ RUSALII	176
DUMINICA a 6-a DUPĂ RUSALII	180
DUMINICA a 7-a DUPĂ RUSALII	189
DUMINICA a 8-a DUPĂ RUSALII	195
DUMINICA a 8-a DUPĂ RUSALII	200
DUMINICA a 9-a DUPĂ RUSALII	204
DUMINICA a 9-a DUPĂ RUSALII	214
DUMINICA a 10-a DUPĂ RUSALII	219

DUMINICA a 10-a DUPĂ RUSALII	223
DUMINICA a 11-a DUPĂ RUSALII.....	232
DUMINICA a 12-a DUPĂ RUSALII	237
DUMINICA a 12-a DUPĂ RUSALII	246
DUMINICA a 12-a DUPĂ RUSALII	250
DUMINICA a 12-a DUPĂ RUSALII	257
DUMINICA a 13-a DUPĂ RUSALII	262
DUMINICA a 14-a DUPĂ RUSALII	267
DUMINICA a 15-a DUPĂ RUSALII	271
DUMINICA a 16-a DUPĂ RUSALII	276
DUMINICA a 17-a DUPĂ RUSALII	278
DUMINICA a 17-a DUPĂ RUSALII	288
DUMINICA a 17-a DUPĂ RUSALII	292
DUMINICA a 18-a DUPĂ RUSALII	301
DUMINICA a 18-a DUPĂ RUSALII	311
DUMINICA a 19-a DUPĂ RUSALII	315
DUMINICA a 19-a DUPĂ RUSALII	322
DUMINICA a 20-a DUPĂ RUSALII	327
DUMINICA a 20-a DUPĂ RUSALII	331
DUMINICA a 21-a DUPĂ RUSALII	336
DUMINICA a 22-a DUPĂ RUSALII	343
DUMINICA a 22-a DUPĂ RUSALII	347
DUMINICA a 23-a DUPĂ RUSALII	351
DUMINICA a 24-a DUPĂ RUSALII	356
DUMINICA a 25-a DUPĂ RUSALII	366
DUMINICA a 26-a DUPĂ R USALII	371

DUMINICA a 27-a DUPĂ RUSALII	375
DUMINICA a 28-a DUPĂ RUSALII	379
DUMINICA a 28-a DUPĂ RUSALII	384
DUMINICA DINAINTEA NAȘTERII DOMNULUI	390
DUMINICA ÎNAINTEA NAȘTERII DOMNULUI	397
DUMINICA ÎNAINTEA NAȘTERII DOMNULUI	406
GÂNDURI DE PIETATE DESPRE PEȘTERA DIN BETLEEM.....	409
SCURT CUVÂNT DE PREZENTARE A COLINDELOR.....	415
DUMINICA DUPĂ NAȘTEREA DOMNULUI.....	421